

**HOTĂRÂREA NR. 366
din data de 24.06.2019**

Dosar nr.: 275/2017

Petiția nr.: 2951/29.05.2017

Petenți: **Asociația Accept**
Asociația ACTIVEWATCH

Reclamat: .., cu numele de autor ..

Obiect: repetate afirmații discriminatorii și defăimătoare la adresa persoanelor LGBT

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petenților

Asociația Accept, ..
Asociația ACTIVEWATCH, ..

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

.., cu numele de autor ..

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. În calitate de biofizician și bioetician, partea reclamată a susținut o serie de conferințe, a scris texte și a emis nenumărate remarci în spațiul public, cu caracter de „adevăr științific”, dar care sunt ofensatoare și discriminatorii la adresa persoanelor LGBT.

III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

5. Prin adresa înregistrată sub nr. 2951/26.06.2017 au fost citați petenții, iar prin adresa înregistrată sub nr. 3459/26.06.2017 a fost citată partea reclamată pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 11.07.2017.

6. Procedură legal îndeplinită.

7. Prin adresa înregistrată sub nr. 3672/10.07.2017, partea reclamată depune o solicitare de amânare a soluționării petiției.

8. La termenul stabilit, s-au prezentat la ședința de audieri doar petenții.

9. Prin adresa înregistrată sub nr. 3966/31.07.2017, partea reclamată depune observații scrise ce sunt comunicate petenților prin adresa înregistrată sub nr. 987/21.02.2018.

10. Prin adresa înregistrată sub nr. 5910/07.11.2017, s-a solicitat Consiliului Național al Audiovizualului date referitoare la sancțiunile aplicate postului Realitatea TV, pentru emisiunea „Jocuri de putere” din data de 02.06.2016 și emisiunea „Realitatea românească” din data de 04.06.2016, la care s-a primit răspuns prin adresa înregistrată sub nr. 6489/07.12.2017.

11. Prin adresa înregistrată sub nr. 6275/24.11.2017, petenta Asociația ACCEPT, depune note scrise, iar prin adresa înregistrată sub nr. 1553/20.03.2018 se depun concluzii scrise.

IV. Susținerile părților Susținerile petenților

12. Prin intermediul petiției înregistrate sub nr. 2951/29.05.2017, petenții învederează că partea reclamată, în calitate de biofizician și bioetician, a susținut o serie de conferințe, a scris texte și a emis nenumărate remarci în spațiul public, cu caracter de „adevăr științific”, dar care sunt ofensatoare și discriminatorii la adresa persoanelor LGBT. Discursul este promovat în mod repetat de către reclamat, prin mijloace audio-vizuale de comunicare în masă (diverse apariții TV, înregistrări diseminate pe internet) și prin promovarea în întâlniri publice a unor publicații cu așa-zis caracter științific (conferințe de promovare a cărții sale „Fața nevăzută a homosexualității”).

13. Este deosebit de grav că, invocând autoritatea științei și prevalându-se de un titlu de doctor, partea reclamată dezinformează în mod intenționat publicul, cu scopul de a prejudicia un grup social prin discriminare, hărțuire și atingerea dreptului la demnitate personală. Considerându-se și comportându-se ca un formator de opinie, afirmațiile prezentate ca „adevăr științific” au un plus de credibilitate în ochii publicului, putând influența populația în sensul discriminării, hărțuirii și izolării pe bază de așa-zise „dovezi științifice” despre homosexualitate.

14. Începând cu prima lansare publică din data de 18.02.2015 și ulterior într-o serie de evenimente, partea reclamată promovează în discursul său public afirmații ofensatoare și discriminatorii, făcute în cartea publicată, despre persoanele LGBT:

➤ În cadrul emisiunii „Jocuri de putere” difuzată de postul Realitatea TV din data de 02.06.2016, partea reclamată face afirmații la adresa persoanelor LGBT ca fiind dezumanizate, portretizate ca o amenințare asupra societății și sunt acuzate de abuzuri asupra copiilor, prin remarci de genul: „Într-un studiu a lui Sirota se constată că 34% din fete crescute în aceste familii au preferințe bi și homosexuale. Deci prima mare problemă este că acești copii, care vor fi crescuți în familii de homosexuali, vor înmulți corpul homosexualilor. Adică ei nu se înmulțesc natural, dar se înmulțesc prin adopția de copii. Asta este una din marile probleme. Nu se înmulțesc altfel, decât prin abuzuri care se fac asupra acestor copii”. „Din cercetările făcute pe societățile unde s-au legalizat căsătoriile între homosexuali, se constată în primul rând faptul că familia intră în disoluție, scade rata fertilității, scade rata natalității, crește rata divorțurilor. Adică noi constatăm că familia este provocată și dumneavoastră spuneți că homosexualii au un drept să atace familia, Eu cred ca se numește abuz.” „Sunt o mulțime de studii care arată următorul lucru: căsătoria între homosexuali va ridica probleme mari la nivel social, în sensul că se schimbă raportul de negociere între bărbat și femeie. (...) Ne aflăm în fața unei ofensive fără precedent împotriva familiei.”

➤ În cadrul Conferinței „Familia și educația, între ideologie și știință”, susținută la Universitatea Al. I. Cuza Iași la data de 31 martie 2016, partea reclamată a susținut, printre altele:

○ „Mai voi spune și câteva cuvinte despre homosexualitate, fiind și contextul și treaba asta cu homosexualitatea, este cred una dintre cele mai mari lovituri care se

dă familiei în următorii ani, în sensul în care atunci când va intra sub umbrela familiei homosexuale, toate obiceiurile din homosexualitate vor fi transferate familiei”. „Și mai e o problemă, problema abuzurilor. Homosexuali, mare parte dintre ei, îi abuzează pe copii sau pe tineri. Și, abuzând, creează la rândul lor homosexuali. Este un întreg mecanism prin care se petrec aceste lucruri, nu credeți ca numai pe stradă. Am cunoscut personal oameni la telefon care au trecut prin același lucru. La scara blocului, abuzați de un adult. De aceea a trebuit ca copiii să fie cumva protejați. Vă spun foarte serios. Și săracul, o dată, de două ori, de trei ori, de patru ori. Nu e homosexual, dar nici cu femeile nu se poate apropia. Nu mai poate să aibă relații. Și are o stare depresivă și suicidară. Și mie mi-a dat telefon pentru starea depresivă și suicidară și eu am pus întrebări. Ce s-a întâmplat cu tine atunci, în copilărie, ce părinți ai avut, nu știu ce, ca să aflu în ultimă instanță că a avut o serie de abuzuri de genul acesta. Abuzurile acestea produc modificări în creier. Pentru că ei în general se atașează emoțional și după acel atașament emoțional puternic de persoana respectivă, care în general este un profesor, este cineva apropiat mai mare, e cineva din familie, acela abuzează.”

➤ În data de 04.06.2016, în cadrul emisiunii „Realitatea românească” de pe postul Realitatea TV, partea reclamată a declarat „a doua problemă este că la ora aceasta în Statele Unite există sute de profesori universitari, eu am, cum să spun, există o declarație prin care cere legalizarea pedofiliei, legalizarea căsătoriei poliamoroase, deci în momentul în care am dat drumul la legalizarea căsătoriei între homosexuali s-a deschis cutia Pandorei.”

➤ O altă declarație a părții reclamate a fost făcută în cadrul Conferinței „Societatea de mâine sub dictatura unui nou comunism”: „Alt front este pedofilia, pentru că după ce va fi legalizată homosexualitatea în România, știm prin cine, va fi legalizată și pedofilia. În prima fază va fi scoasă de sub incidența legii și ulterior va fi inclusă ca fiind o orientare sexuală ca homosexualitatea”.

➤ În textul de prezentare a cărții „Fața nevăzută a homosexualității” publicată în 2014 la editura Christiana se menționează că : „dintr-un studiu realizat de medicul american Gary Remafedi rezultă că 72% din homosexuali consultaseră de-a lungul timpului un psihiatru sau un psiholog pentru probleme emoționale și 31% fuseseră spitalizați pentru o chestiune de sănătate mentală...Bagley și Tremblay (1997), observând comportamentul suicidal al unui grup de tineri homosexuali cu vârste între 18 și 27 de ani, constată o rată de sinucidere mai mare de 14 ori față de tinerii heterosexuali de aceeași vârstă; ... în studiul său, Remafedi constată că 34% din homosexuali au avut la un moment dat o tentativă de sinucidere, iar dintre cei care nu au avut, 21% estimează că o vor face în viitor.”

15. În ciuda faptului că un post TV a fost sancționat deja pentru emisiunea în care reclamatul a făcut afirmații de această natură (Decizia CNA nr.340/30.06.2015), acesta continuă să promoveze discursul de ură cu orice ocazie, prevalându-se de un pretins titlu științific de doctor. Consiliul Național al Audiovizualului a emis decizia nr. 340/30.06.2015 prin care a amendat Societatea Română de Televiziune pentru emisiunea Universul Credinței la care au fost invitați dl. .. și .., autorii cărții „Fața nevăzută a homosexualității”. CNA a stabilit că „...opiniile enunțate de autorii cărții despre a cărei lansare se discuta, precum și intervențiile moderatorului, au depășit cadrul unor afirmații cu caracter general, de prezentare, fiind de natură să afecteze, în egală măsură libera formare a opiniilor publicului, dar și obiectivitatea informațiilor aduse la cunoștința telespectatorilor, îmbrăcând forma unei poziții subiective, personale. Consiliul a apreciat că, în condițiile în care opiniile exprimate au depășit cadrul precizării unor date „științifice”, lipsa neutralității acestora fiind de natură să influențeze opiniile telespectatorilor cu privire la persoanele de orientare homosexuală, emisiunea analizată a fost prezentată cu încălcarea dispozițiilor art. 3 alin. (2) din legea Audiovizualului.”

16. Petenții consideră că afirmațiile reclamatului depășesc sfera opiniilor personale și sunt prezentate cu caracter de adevăr științific, deși distorsionează sau omit informațiile corecte, reprezentând doar o ambalare cu aparență științifică a prejudecăților autorului. Discursul public al părții reclamate are caracter de discriminare, incitare la ură față de persoanele LGBT, hărțuire precum și încălcarea dreptului la demnitate personală al persoanelor LGBT. Acest caracter este atins prin dezumanizare, portretizarea grupului ca o amenințare, patologizare, insuflarea temerii și dezgustului față de persoane LGBT, echivalarea orientării sexuale cu tendințe criminale și promovarea în general a unei viziuni apocaliptice, a simplei existențe a persoanelor LGBT în societate.

17. Prin notele scrise depuse de petenți și înregistrate sub nr. 6275/24.11.2017, se subliniază încă o dată faptul că sesizarea nu vizează cartea „Fața nevăzută a homosexualității” ci o serie de declarații făcute în spațiul public de către partea reclamată în apariții în emisiuni TV, conferințe publice.

Nr. crt.	Data apariției publice	Locul apariției publice
1.	18.02.2015	Hotel Siqua, București, Conferința “Tulburarea identității de gen și viitorul omenirii”
2.	22.02.2015	Societatea Română de Televiziune, Emisiunea “Universul Credenței”
3.	31.03.2016	Universitatea Al. I. Cuza Iași, Conferința “Familia și educația, între ideologie și știință”
4.	18.04.2016	Universitatea Ștefan cel Mare Suceava, “Societatea de mâine sub dictatura unui nou comunism”
5.	02.06.2016	Realitatea TV, Emisiunea “Jocuri de putere”
6.	04.06.2016	Realitatea TV, Emisiunea “Realitatea românească”
7.	20.11.2016	Alba Iulia, Conferința “Familia în fața ofensivei ideologiei neomarxiste și homosexualiste”

18. Prin concluziile scrise depuse de petenți, înregistrate sub nr. 1553/20.03.2018, în ceea ce privește seria de argumente avansate de către partea reclamată în punctele de vedere depuse la dosar, respectiv “Caracterul științific al discursurilor contestate”, se subliniază că acestea nu dovedesc decât că persoana reclamată nu numai că nu regretă afirmațiile făcute, dar nu își asumă responsabilitatea pentru discursul său promovat în public și persistă în manipulare, dezinformare și încurajare spre necunoaștere și homofobie.

19. În consecință, se solicită să se constate săvârșirea unei fapte de discriminare directe și hărțuire a persoanelor LGBT, precum și încălcarea dreptului la demnitate personală și să se dispună sancționarea contravențională a părții reclamate.

Sușinerile părții reclamate

20. Prin observațiile scrise depuse de partea reclamată și înregistrate sub nr. 3966/31.07.2017, aceasta arată că discursurile contestate sunt protejate în virtutea dreptului la libera exprimare. A considera afirmațiile sale drept discurs incitator la ură înseamnă a acuza însăși Curtea de Justiție a Uniunii Europene de incitare la ură, întrucât și acesta a reliefat în jurisprudența sa, printre altele, riscul crescut a comunității LGBT de a contacta și de a transmite boli infecțioase „în perioada anilor 2003-2008, cvasitotalitatea contaminărilor cu HIV a fost cauzată de un raport sexual, jumătate din noile contaminări privind bărbații care au avut relații sexuale cu bărbați. Tot în aceeași perioadă, aceștia reprezentau populația cea mai afectată de contaminarea cu HIV, cu o rata de 200 de ori mai mare decât cea a populației heterosexuale franceze”¹.

¹ Curtea de Justiție a Uniunii Europene, C-528/13, Geoffrey Leger c. Ministere de Affaires Sociales, de la Sante et des Droits des femmes, Etablissement français du sang, para 42-42)

21. Sancționarea discursurilor sale ar fi un act de cenzură care ar contrazice flagrant jurisprudența europeană, datele științifice și realitatea biologică.

22. Libertatea de exprimare cuprinde libertatea de a ofensa, șoca și a deranja. Expresiile controversate sunt protejate de dreptul internațional ca fiind parte din libertatea de exprimare. A exclude anumite expresii ofensatorii sau care șochează un sector al populației ar însemna o măsură drastică aplicată libertății de expresie, ajungând până la cenzură. Libertatea de exprimare se aplică nu numai informațiilor sau ideilor care sunt primite favorabil, dar și acelor care ofensează, șochează sau deranjează statul sau orice alt segment al populației. Aceasta înseamnă pluralism, toleranță și spirit deschis, în lipsa cărora nu putem vorbi de existența unei societăți democratice².

23. Chiar dacă O.G. nr. 137/2000 se referă la *hărțuire ca ... orice comportament ... care duce la crearea unui cadru ... ofensiv*, această prevedere trebuie interpretată în conformitate cu *lex specialis*, adică cu prevederile din CEDO și cu maniera consecventă în care CEDO a interpretat dreptul la libera exprimare. Dacă CNCD sancționează discursul ca fiind altceva decât libera exprimare, intră în contradicție cu interpretarea CEDO.

24. Faptul că petenții cataloghează drept discurs al urii demersul constituțional, asumat de 3 milioane de cetățeni și aprobat unanim de către Curtea Constituțională, constituie un efort de a suprima o dezbatere atât de necesară în societatea românească actuală.

25. Participarea la cele două emisiuni de la TVR și două la Realitatea TV i-au fost cerute de către redactorii acelor emisiuni și nicidecum nu reprezintă inițiativa părții reclamate. Prezența în emisiunile tv s-a datorat faptului că este autorul celei mai complete monografii ale fenomenului homosexual publicat în limba română, singura care abordează sub un unghi științific problema. La TVR, în data de 22 februarie 2015 a fost vorba de prezentarea cărții, împreună cu celălalt autor al cărții, ... Petenții asociază în mod eronat conținutul intervenției cu amenda primită de TVR, deoarece nu conținutul pozițiilor a fost sancționat atunci, ci încălcarea a două prevederi de către TVR, dintre care una era legată de faptul că nu a fost invitat și un reprezentant al minorităților sexuale pentru a-și exprima punctul de vedere în emisiune. Cealaltă acuzație presupunea încălcarea unei prevederi privind publicitatea. Asocierea incriminatorie este în mod evident tendențioasă și răuvoitoare. În cealaltă emisiune la care a fost invitat de redacția TVR, pus față în față cu .., a fost întrerupt de fiecare dată când i s-a dat cuvântul, fragmentându-i-se discursul.

26. În cele două emisiuni de la Realitatea TV, a fost mai degrabă dezavantajat, fiind întrerupt de multe ori de .., în prima emisiune și de ceilalți invitați și de moderator în cea de-a doua emisiune. Totuși a reușit să citeze rezultatele a câtorva studii prezentate în carte, motiv de învinuire privind un presupus discurs al urii îndreptat împotriva homosexualilor.

27. Având în vedere că în întreaga activitate publicistică a scris doar o singură carte despre homosexualitate (o lucrare întemeiată pe, peste 500 de titluri de articole și cărți), a avut doar o singură luare de cuvânt într-o conferință mare la Universitatea din Iași și doar patru luări de cuvânt în cadrul unor emisiuni televizate, exceptând fireasca lansare de carte, partea reclamată nu crede că se poate susține că este marcat de o preocupare obsesivă privind homosexualitatea. Prezența în emisiunile tv s-a datorat faptului că este autorul celei mai complete monografii ale fenomenului homosexual publicate în limba română, singura care abordează sub un unghi științific problema.

V. Motivele de fapt și de drept

² Oberschlick c. Austria (Nr. 2) App no 20834/92, 1 iulie 1997

28. **În fapt**, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra limitei libertății de exprimare și încălcarea dreptului la demnitate umană, fiind supuse analizei afirmațiile părții reclamate, în calitatea sa de biofizician și bioetician, care a susținut o serie de conferințe, a scris texte și a emis nenumărate remarci în spațiul public, cu caracter de „adevăr științific”, dar care sunt ofensatoare și discriminatorii la adresa persoanelor LGBT.

29. **În drept**, în soluționarea prezentei sesizări apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;
- art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

30. Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile reclamatului, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

31. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- ✓ **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- ✓ **să urmărească un scop legitim**,
- ✓ **să fie necesară într-o societate democratică și**
- ✓ **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

32. **Prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborat cu art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciem că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

33. Raportat la **scopul legitim urmărit**, prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România.

34. Protecția demnității unor grupuri constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- ✓ un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul orientării sexuale,
- ✓ ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane pe criteriul orientării sexuale – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

35. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

36. **Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.**

37. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

38. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar **autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere** (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

39. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi *Handyside v. United Kingdom* par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

40. În scopul de a determina dacă articolele de presă publicate obiect al prezentei sesizări constituie discriminare, Colegiul va examina: **obiectivul urmărit de către partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul articolelor, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației.**

Obiectivul urmărit de partea reclamată

41. Obiectivul urmărit de reclamat este important: a dorit acesta să disemineze opinii legate de o anumită categorie profesională ori a urmărit doar informarea asupra unui subiect de interes public (vezi *Jersild c. Danemarca*). În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

42. Colegiul apreciază că, în speță, remarcile cu caracter de „adevăr științific” din spațiul public ale părții reclamate, în calitate de biofizician și bioetician, reprezentând opinia proprie a acestuia au avut rolul de a informa publicul.

Contextul în care a fost făcută afirmația

43. Afirmațiile/remarcile au fost făcute în cadrul unor conferințe, texte scrise și emisiuni televizate. Prezența în emisiunile tv s-a datorat faptului că este autorul celei mai complete monografii ale fenomenului homosexual publicat în limba română, singura care abordează sub un unghi științific problema.

44. Astfel, Colegiul nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză nu s-a depășit sfera caracterului informativ care prezintă interes pentru opinia publică, neaducând atingere demnității comunității LGBT din România.

Conținutul afirmației

45. Petenții sesizează faptul că partea reclamată, în calitate de biofizician și bioetician, a susținut o serie de conferințe, a scris texte și a emis nenumărate remarci în spațiul public, cu caracter de „adevăr științific”, dar care sunt ofensatoare și discriminatorii la adresa persoanelor LGBT. Discursul este promovat în mod repetat de către reclamat, prin mijloace audio-vizuale de comunicare în masă diverse (aparitii TV, înregistrări diseminate pe internet) și prin promovarea în întâlniri publice a unor publicații cu așa-zis caracter științific (conferințe de promovare a cărții sale „Fața nevăzută a homosexualității”).

Modul în care au fost făcute afirmațiile

46. Colegiul director apreciază că afirmațiile/remarcile părții reclamate nu sunt de natură a atinge o limită prin care să se încalce un drept fundamental, **încât dreptul la libertatea de exprimare să devină secundar.**

47. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, **chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se ”hrănește” din libertatea de exprimare**”. (ibidem, pct. 66). Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul afirmațiilor este o personalitate, opiniile formulate având un larg impact.

48. Totuși, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit. **O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriul libertății de conștiință.**

49. Reiterăm faptul că este esențial pentru persoanele publice ca, atunci când se exprimă în public, să manifeste o responsabilitate corespunzătoare poziției lor.

Concluzii

50. Colegiul director, reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. **Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.**

51. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „**acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.** (CEDO, Lingens c. Austriei,).

52. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că **”libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale.** Subiect al paragrafului 2 al

Articolului 10, Libertatea de expresie include „**nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.**” (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia).

53. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care aceasta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice.

54. **În speța de față nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare, partea reclamată urmărind să sublinieze anumite aspecte apreciate ca negative.**

55. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general cât și de către persoanele publice, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

56. **Pentru considerentele de mai sus, având în vedere obiectivul urmărit de către partea reclamată, conținutul articolelor, contextul în care a avut loc, rolul în societate a persoanei, autor al afirmației,** constatăm că în speță „nu este necesară într-o societate democratică” o ingerință în libertatea de exprimare, fapta sesizată nu constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. nr.137/2000 privind

prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, **cu 6 voturi pentru și 1 vot împotriva** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admite excepția tardivității introducerii plângerii în temeiul art. 20 alin.1 din O.G. nr.137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată, pentru faptele reclamate, anterioare datei de 29.05.2016 (*Conferința „Tulburarea identității de gen și viitorul omenirii”* susținută la Hotel Siqua, București la data de 18.02.2015, apariție televizată în 22.02.2015 la Emisiunea *„Universul Credenței”, Conferința „Familia și educația, între ideologie și știință”,* susținută la Universitatea Al. I. Cuza Iași la data de 31 martie 2016, *Conferința „Societatea de mâine sub dictatura unui nou comunism”* susținută la Universitatea Ștefan cel Mare Suceava în data de 18.04.2016).
2. Faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, declarațiile se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute de art. 2 alin. (8) din același act normativ.
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr.554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

POPA CLAUDIA – Membru

SANDU TATIANA VERONICA – Membru

Motivată și tehnoredactată I.D./F.L.I.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr.554/2000 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.